

Vergaderjaar 2019–2020

32 813

Kabinetsaanpak Klimaatbeleid

Nr. 396

BRIEF VAN DE MINISTER VAN ECONOMISCHE ZAKEN EN KLIMAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 september 2019

Mede namens de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselveiligheid en de Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking bied ik u met deze brief de Summary for Policymakers (SPM) aan van het speciale rapport over klimaatverandering en land van het Intergouvernementele Panel voor Klimaatverandering (IPCC), dat 8 augustus jl. is gepubliceerd¹.

Het speciale IPCC-rapport over klimaatverandering en land gaat in op de relatie tussen klimaatverandering en mondiaal landgebruik en daarmee verbonden kwesties als woestijnvorming, landdegradatie, duurzaam landbeheer, voedselproductie en -veiligheid en de rol van landecosystemen in het klimaatsysteem en de koolstofhuishouding.

Het IPCC-rapport

Het rapport laat zien dat de laatste decennia de menselijke druk op landbronnen, ecosystemendiensten en biodiversiteit een ongekeerde omvang heeft aangenomen.

Menselijk landgebruik raakt 70% van het ijsvrije landoppervlak; 25% daarvan degradeert onder de menselijke invloed. Klimaatverandering verergert die bestaande druk.

Land maakt een belangrijk onderdeel uit van het klimaatsysteem. Landgebruik veroorzaakt 23% van alle netto broeikasgasemissies. Tegelijkertijd wordt 29% van alle fossiele CO₂-emissies door landvegetatie opgenomen. Intensief landgebruik draagt bij aan klimaatverandering en klimaatverandering heeft invloed op landgebruik. Er is sprake van een toename van extreme klimaat- en weergebeurtenissen die land

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

beïnvloeden. De gevolgen van klimaatverandering voor land en landgebruik worden steeds zichtbaarder.

Het rapport geeft aan dat vegetatie- en biodiversiteitsverlies, brand- schade, permafrost- en kustafbraak, bodemerosie en waterschaarste bij voortgaande klimaatverandering steeds ernstiger worden, met name in droge gebieden (onder andere Noord-Afrika en het Midden-Oosten). Ook de landbouw zal steeds meer worden geraakt. Bij voortgaande klimaatverandering worden de risico's van negatieve effecten op gewasopbrengsten, voedselkwaliteit en -aanbod en voedselprijzen steeds groter en komt de voedselvoorziening in gevaar.

Mogelijke strategieën volgens het IPCC rapport

Er zijn volgens het rapport veel effectieve strategieën beschikbaar die tegelijkertijd klimaatverandering, landdegradatie en voedselonzekerheid tegengaan. Daarbij gaat het om beter landgebruik (inclusief natuurbehoud en -herstel), duurzame landbouwpraktijken en aanpassingen in het voedselsysteem. De meeste van deze strategieën kunnen worden toegepast zonder te leiden tot concurrentie om land en kunnen meerdere nevenvoordelen opleveren. Veranderingen in eetpatronen, vermindering van oogstverlies en minder verspilling van voeding kunnen bijvoorbeeld de druk op het land verminderen, bijdragen aan het tegengaan van armoede en de gezondheid verbeteren. Ze kunnen helpen voorkomen dat op termijn de voedselvoorziening in gevaar komt en ervoor zorgen dat de concurrentie om land tussen voedselproductie en het tegengaan van klimaatverandering door CO₂-vastlegging of energiegewassen beheersbaar blijft.

Vroegtijdige actie op het gebied van mitigatie van en aanpassing aan klimaatverandering, woestijnvorming, landdegradatie en voedselonzekerheid kan zowel voordelen op sociaal, economisch en ontwikkelingsgebied op de korte termijn opleveren als voordelen voor duurzame ontwikkeling, inclusief voor gezondheid en voeding, op langere termijn.

Het rapport onderstreept de noodzaak om de mondiale emissies zo snel mogelijk terug te dringen. Het maakt ook duidelijk dat er een grote samenhang bestaat tussen het klimaatbeleid, landbouw- en bosbouwbeleid, biodiversiteitsbeleid en armoedebestrijding en onderstreept het belang van een integrale beleidsaanpak rond die terreinen.

Appreciatie van het kabinet

Het rapport kent vele aspecten waarvoor nadere bestudering noodzakelijk is. Daarnaast verschijnt er binnenkort (eind september) ook een speciaal IPCC-rapport over oceanen en ijs. Om die reden geeft het kabinet er de voorkeur aan om met haar appreciatie van het rapport te wachten tot ook dit laatste rapport is verschenen en begin november te komen met een gezamenlijke appreciatie van beide IPCC-rapporten.

De Minister van Economische Zaken en Klimaat,
E.D. Wiebes